

Roerende voorheffing: Verlaagde roerende voorheffing van 15 % voor kmo's: een analyse

Fiscale Wenken nr. 2014/22

Sinds 1 juli 2013 is het voor kmo's opnieuw mogelijk om aandelen te creëren die in de toekomst van een verlaagde roerende voorheffing kunnen genieten. Na het respecteren van een wachttermijn kunnen kmo's opnieuw dividenden uitkeren aan het tarief van 20 % of zelfs 15 % roerende voorheffing. Dit geldt voor nieuw op te richten vennootschappen, alsook voor bestaande vennootschappen. In deze bijdrage proberen we aan te tonen dat de regeling vooral voor nieuw op te richten vennootschappen erg interessant is.

'VVPR-bis'

Het tarief van de roerende voorheffing is sinds 1 januari 2013 uniform op 25 % gebracht, behoudens een beperkt aantal uitzonderingen. Een van deze uitzonderingen is een tarief van 20 % of 15 % voor dividenden van aandelen die voortkomen uit een inbreng in geld gedaan in kmo's na 1 juli 2013. Dividenden afkomstig uit de winst van het tweede boekjaar na dat van de inbreng worden belast aan 20 %, deze uit de winst van het derde en volgende boekjaren worden belast aan 15 % roerende voorheffing.

Tot einde 2012 bestond een dergelijke regeling voor in geld gestorte aandelen gecreëerd sinds 1 januari 1994. Deze aandelen konden genieten van een roerende voorheffing van 15 % tot eind 2011 en van 21 % in 2012 (eventueel verhoogd met de 'rijksentaks' van 4 %).

Een nieuwe 'VVPR'-regeling werd nu dus in het leven geroepen. Deze nieuwe maatregel is bedoeld om het onderschrijven van verhogingen van het maatschappelijk kapitaal van kmo's te stimuleren en past in het kader van het relanceplan van de economie (memorie van toelichting, DOC 53 2853/001, 5-13).

Toepassingsgebied

De regeling is aan een aantal voorwaarden onderworpen die hieronder worden toegelicht.

a) Kleine vennootschappen

De regeling is van toepassing voor vennootschappen die, in het aanslagjaar verbonden met het belastbaar tijdperk waarin de inbreng wordt gedaan, klein zijn volgens artikel 15 van het Wetboek Vennootschappen. Verbonden vennootschappen in de zin van artikel 11 W.Venn. moeten op geconsolideerde basis voldoen aan de criteria om als klein beschouwd te worden. Belangrijk hierbij is dus dat enkel het jaar van de inbreng relevant is om van het verlaagd tarief te kunnen genieten. Het feit dat de vennootschap in een later stadium een grote vennootschap wordt, doet geen afbreuk aan de toepassing van het verlaagd tarief op uitkeerde dividenden.

De vennootschap mag zowel een binnenlandse als een buitenlandse vennootschap zijn. Vennootschappen zonder wettelijk minimumkapitaal zijn in principe uitgesloten van de maatregel. Wanneer het kapitaal van dergelijke vennootschap (bv. vof, Comm. V, cvoa of de landbouwvennootschap) na de verrichting minstens gelijk is aan het wettelijk minimumkapitaal van een bvba, komt ze toch in aanmerking. Het wettelijk minimumkapitaal van een bvba bedraagt 18 550 EUR. (art. 214, § 1 W.Venn.)

b) 'Gewone' aandelen op naam

De nieuw gecreëerde aandelen moeten op naam zijn. Deze voorwaarde zal voor Belgische vennootschappen automatisch vervuld zijn gezien de uitgifte van aandelen aan toonder niet meer toegelaten is sinds 1 januari 2008 (art. 3, § 1 van de wet van 14 december 2005).

Bovendien moet het gaan om 'gewone' aandelen. Gedematerialiseerde effecten, winstbewijzen of oprichtersaandelen komen niet in aanmerking. Ook preferente aandelen zijn uitgesloten. De nieuwe aandelen mogen bijgevolg geen enkele voorkeursbehandeling genieten t.o.v. reeds bestaande aandelen van de vennootschap.

c) Inbreng in geld na 1 juli 2013

Het moet gaan om een inbreng in geld, gedaan na 1 juli 2013. Aandelen die een inbreng in natura vertegenwoordigen komen bijgevolg niet in aanmerking voor de maatregel.

Wat bij een quasi-inbreng?

Een vraag die in dit kader nog moet worden beantwoord, is of ook een quasi-inbreng in aanmerking komt. Wanneer een aandeelhouder of bedrijfsleider een actief verkoopt aan de vennootschap, deze verkoop gebeurt binnen de twee jaar na de oprichting en het actief vertegenwoordigt minstens 10 % van het geplaatste kapitaal, is er sprake van een quasi-inbreng. Dit is in feite een onrechtstreekse inbreng in natura.

De vraag kan hier gesteld worden of aan de voorwaarde van inbreng in geld is voldaan. In de vorige gunstregeling (voor aandelen uitgegeven na 1 januari 1994) werd in de wettekst expliciet vermeld dat een quasi-inbreng werd uitgesloten van de regeling. In de nieuwe wettekst werd deze specifieke uitzonderingsregel echter niet overgenomen.

Dit kan op twee manieren worden geïnterpreteerd. Enerzijds kan de redenering worden opgeworpen dat een quasi-inbreng nu wel mogelijk is. Anderzijds kan worden gesteld dat een quasi-inbreng uitgesloten blijft, mede rekening houdend met de nieuwe algemene antimisbruikbepaling. Naar onze mening zal een quasi-inbreng uitgesloten blijven, maar een officieel standpunt van de fiscus hieromtrent is nog niet voorhanden.

d) Ononderbroken in volle eigendom

De aandeelhouder die inschrijft op de kapitaalverhoging moet de aandelen ononderbroken in volle eigendom aanhouden. Wanneer de eigendom van de aandelen wijzigt gaat het verlaagd tarief in principe verloren. In dit kader kan het dus aangewezen zijn om de inbreng te laten gebeuren door de persoon die de dividenden uiteindelijk zal ontvangen. Dit is een aspect waarmee rekening moet worden gehouden in het kader van familiale planning.

Op deze uitsluiting zijn echter wel twee uitzonderingen voorzien:

- de overdracht in rechte lijn of tussen echtgenoten door schenking of vererving of de overdracht in rechte lijn of tussen echtgenoten als gevolg van een wettelijke erfopvolging of een gelijkaardige erfopvolging (enkel in het tweede geval is ook de blote eigendom mogelijk);
- de omruiling, verkrijging of vervreemding van aandelen als gevolg van een aantal belastingneutrale verrichtingen zoals fusies of splitsingen.

e) Wachtperiode

Het tarief van de roerende voorheffing bedraagt 20 % voor dividenden verleend of toegekend uit de winstverdeling van het tweede boekjaar na dat van de inbreng en 15 % voor dividenden verleend of toegekend uit de winstverdeling van het derde en volgende boekjaren na dat van de inbreng. Dividenden uit de winstverdeling van het boekjaar waarin de verrichting plaatsvindt of van het eerste boekjaar daarna zijn bijgevolg onderworpen aan het normale tarief van 25 %.

voorbeeld De inbreng in geld gebeurt in het boekjaar 2014:

- dividend over boekjaar 2014 (algemene vergadering 2015): 25 %;
- dividend over boekjaar 2015 (algemene vergadering 2016): 25 %;
- dividend over boekjaar 2016 (algemene vergadering 2017): 20 %;
- dividend over boekjaar 2017 (algemene vergadering 2018): 15 %.

Concreet moet een aandeelhouder dus wachten tot 2018 om van het verlaagd tarief van 15 % te kunnen genieten, indien de vennootschap wordt opgericht of de kapitaalverhoging gebeurt in 2014. Bovendien komen enkel 'gewone' dividenden in aanmerking en zijn liquidatie- en inkoopboni uitgesloten.

f) Volstortingsplicht

Een andere voorwaarde om van het verlaagd tarief te kunnen genieten is dat de aandelen volledig volstort moeten zijn. Er moet in dit kader benadrukt worden dat de aandelen maar volstort moeten zijn op moment van de algemene vergadering die beslist over de dividenduitkering. Een inbreng kan vandaag dus al gebeuren terwijl de effectieve storting van de bedragen nog een aantal jaren wordt uitgesteld.

Uit de wettekst zou men kunnen afleiden dat de volstortingsvoorwaarde enkel geldt ingeval van kapitaalverhoging en niet bij oprichting. In de wettekst staat namelijk "... betreffende de verhoging van het maatschappelijk kapitaal ...". Uit de memorie van toelichting blijkt echter dat de aandelen in beide gevallen volledig volstort moeten zijn. De bewoording in de memorie van toelichting is dat "de onderschreven bedragen" volledig volstort moeten zijn. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen oprichting en kapitaalverhoging.

Antimisbruikbepalingen

In het huidige fiscale klimaat kan geen enkele gunstmaatregel nog bestaan zonder de bijhorende antimisbruikbepalingen. Ook de verlaagde roerende voorheffing kent een aantal specifieke bepalingen om misbruiken te voorkomen:

- een kapitaalverhoging die overeenstemt met een kapitaalvermindering vanaf 1 mei 2013 is uitgesloten (het hogere gedeelte komt wel in aanmerking);
- een kapitaalverhoging gefinancierd met een kapitaalvermindering in een verbonden of geassocieerde vennootschap vanaf 1 mei 2013 komt niet in aanmerking. Hetzelfde geldt wanneer de kapitaalverhoging wordt onderschreven door de echtgenoot, ouders of minderjarige kinderen van de natuurlijke persoon die de gelden heeft verkregen door een kapitaalvermindering in een verbonden of geassocieerde vennootschap;
- latere kapitaalverminderingen worden eerst aangerekend op de betreffende kapitaalverhoging.

Kapitaalverhogingen die zijn gebeurd in het kader van de incorporatie van reserves aan 10 % roerende voorheffing komen niet in aanmerking voor het verlaagd tarief. In geval beide regelingen werden toegepast kan een vennootschap, bij een latere kapitaalvermindering, kiezen welk kapitaal wordt aangetast.

Bovendien moet ook de algemene antimisbruikbepaling in het achterhoofd worden gehouden. Voor alle verrichtingen moeten voortaan niet-fiscale motieven voorhanden zijn om de toepassing van artikel 344, § 1 WIB92 uit te sluiten. Een kapitaalverhoging is uiteraard steeds van belang om de financiële positie van de vennootschap te versterken ten opzichte van kredietverstrekkers en leveranciers. Toch kan er eventueel een gevaar ontstaan bij een kunstmatige overkapitalisatie, enkel en alleen om van de verlaagde roerende voorheffing op dividenden te kunnen genieten.

Kapitaalverhoging : analyse

De vraag kan worden gesteld hoeveel de kapitaalverhoging optimaal bedraagt. Belangrijk in deze context is dat het tarief van de roerende voorheffing die een aandeelhouder zal betalen op ontvangen dividenden afhankelijk is van het soort aandelen die hij bezit. Op de 'oude' aandelen zal steeds 25 % worden betaald, op de 'nieuwe' aandelen kunnen na verloop van tijd dividenden worden uitgekeerd tegen het tarief van 15 % roerende voorheffing.

Er wordt wel eens geopperd dat een verdubbeling van het kapitaal leidt tot een effectief tarief van 20 % roerende voorheffing in de toekomst: 25 % op de 'oude' aandelen en 15 % op de 'nieuwe' aandelen leidt dan tot een gemiddeld tarief van 20 % roerende voorheffing. Dit uiteraard in de veronderstelling dat de bestaande aandeelhouders in dezelfde verhoudingen intekenen op de kapitaalverhoging. Zoals blijkt uit wat volgt gaat deze redenering doorgaans niet op in de praktijk. Het voordeel bij een kapitaalverhoging is kleiner dan wat vaak wordt gedacht.

Bij een kapitaalverhoging moet de ruilverhouding worden bepaald. Hoeveel nieuwe aandelen worden uitgegeven om de inbreng te vergoeden? Eerst en vooral moet bij de waardebepaling van aandelen

rekening worden gehouden met de reeds opgebouwde reserves in de vennootschap. In dit verband speelt het fenomeen van de uitgiftepremies.

voorbeeld Stel een vennootschap met een kapitaal van 20 000 EUR (1 000 aandelen aan 20 EUR) en 150 000 EUR belaste reserves. Men wil het kapitaal verdubbelen in het kader van de nieuwe VVPR-regeling. Nu moet worden uitgerekend hoeveel aandelen worden uitgegeven voor dit bedrag. Het eigen vermogen bedraagt 170 000 EUR. De waarde van een aandeel is bijgevolg 170 000 EUR / 1 000 aandelen = 170 EUR.

Er is 20 000 EUR beschikbaar om in te brengen: $20\,000\text{ EUR} / 170\text{ EUR} = \text{ca. } 118$ nieuwe aandelen.

Wanneer na de wachttermijn nu een dividend zal worden uitgekeerd aan de enige aandeelhouder van de vennootschap is het tarief RV dat hij zal betalen: $(118/1\,118) \times 15\% + (1\,000/1\,118) \times 25\% = 1,59\% + 22,37\% = \mathbf{23,96\%}$.

Een verdubbeling van het kapitaal leidt in dit geval tot een effectief tarief van 23,96 % roerende voorheffing. Dit is uiteraard veel meer dan de 15 % of 20 % uit de wettekst. Er zou kunnen worden gopteerd om voorafgaand de bestaande reserves uit te keren en de liquide middelen daarna in te brengen, maar op die manier betaalt u uiteraard 25 % roerende voorheffing op alle opgebouwde reserves in de vennootschap.

In dit voorbeeld wordt bovendien enkel rekening gehouden met opgebouwde reserves. In de praktijk moeten verder ook latente meerwaarde op onroerende goederen en goodwill in de berekening worden opgenomen. Verder houden wij bij de waardebepaling van aandelen in deze situatie enkel rekening met het verleden. In de praktijk moet vaak ook voor toekomstige rendementen betaald worden.

Conclusie

De nieuwe regeling voor de verlaagde roerende voorheffing is sterk gelijkaardig aan de oude. Het tarief dat een aandeelhouder effectief zal betalen op ontvangen dividenden hangt af van het soort aandelen dat hij bezit. Er moet bij kapitaalverhogingen steeds rekening worden gehouden met de problematiek van de ruilverhouding. De maatregel is dan ook het meest voordelig voor nieuw op te richten vennootschappen daar alle aandelen recht zullen geven op het verlaagd tarief op ontvangen dividenden.

12.06.2014

Sven Loosvelt – Junior Consultant Tax & Legal

Kristof De Boever – Vennoot, Business Developer

Contact@vdl.be